

De vitaliteit van het Nederlandse bos in 1992

De vitaliteit van het Nederlandse bos is in 1992 duidelijk afgenomen. In voorgaande jaren was steeds ongeveer 20 % van het bos weinig of niet vitaal; dat is nu opgelopen tot 35 %. De cijfers waren aanleiding voor uitvoerige verhalen in de pers en een rondetafelgesprek met deskundigen.

Sinds 1984 wordt jaarlijks de vitaliteit van het Nederlandse bos opgenomen. Bij naaldbomen wordt de vitaliteit afgemeten aan het aantal aanwezige naaldjaargangen en de naaldverkleuring. Bij loofbomen wordt de mate van bladverlies geschat aan de hand van de bladbezetting aan de takken en twijgen en aan de bladverkleuring. Tot en met 1991 werd het blad-/naaldverlies geschat in 4 klassen (0- 10 %, 11- 25 %, 26 -60 % en 61- 100 %). Sinds 1992 wordt de schatting gedaan in 5 % klassen; bij de presentatie worden blad-/naaldverleis en -verkleuring samengevoegd tot 4 vitaliteitsklassen (vitaal, minder vitaal, weinig vitaal en niet vitaal). Afgezien van kleine onderlinge verschillen wordt deze methode in alle Europese landen gebruikt voor een beoordeling van de gezondheidstoestand van de bossen.

De resultaten van 1992 tonen voor alle boomsoorten een duidelijke toename van het percentage bomen in de klassen weinig en niet vitaal (zie tabel 1).

In de rapportage wordt de droogte van de afgelopen jaren als belangrijke verklaring genoemd,

naast andere factoren als schimmel- en insectenaantastingen, verdroging en luchtverontreiniging.

De duidelijke verandering in de vitaliteit leidde tot aanzienlijke aandacht in de pers. Voor de Stichting Natuur en Milieu waren de cijfers aanleiding om een rampenplan voor het bos op te stellen (vermoedelijk naar aanleiding van een idee uit "Keek op de Week"). Natuurmonumenten drong aan op een drastische reductie van de stikstofemissies door verkeer en de landbouw en Staatsbosbeheer was van mening dat het bos er niet slechter bij staat dan voorgaande jaren. Boze tongen suggereerden zelfs dat de cijfers waren vervalst om de sector in het nieuws te brengen.

De commotie was voor Staatssecretaris Gabor aanleiding om een aantal deskundigen rond de tafel te roepen. Dat leverde een nuchtere en meer realistische analyse van de situatie op:

- De resultaten van de vitaliteits-

inventarisatie staan niet op zich zelf. In het kader van het Additioneel Programma Verzuringsonderzoek is vastgesteld dat bij een depositie van meer dan 1400 mol per ha per jaar het duurzaam voortbestaan van de bossen niet meer gegarandeerd kan worden; voor het voortbestaan van meer gevoelige componenten van het bosesysteem dient het depositieniveau nog lager te liggen. Met nadruk werd erop gewezen dat de effecten ernstiger zijn naarmate de overschrijding van de kritische depositieniveaus groter is en langer duurt.

- Er zijn de laatste jaren steeds meer gegevens die erop duiden dat ook verdroging een bedreiging vormt voor de bossen en natuurterreinen. Alhoewel ook op dit punt maatregelen worden voorzien om verdroging tegen te gaan bestaat de indruk dat dit beleid nog verder geconcretiseerd dient te worden.

- De verzamelde wetenschappers waren van mening dat er voldoende onderzoeksgegevens beschikbaar zijn voor de onder-

Tabel 1. Totaalpercentage weinig en niet vitaal in de periode 1984-1992 voor eik (EI), beuk (BU), grove den (GD), Cosicaanse en Oostenrijkse den (ZD), douglas (DG) en fijnspar (FS) en het landelijk gemiddelde voor alle boomsoorten (LA).

jaar	EI	BU	GD	ZD	DG	FS	LA
1984	6	5	14	9	11	10	10
1985	21	7	16	18	24	11	15
1986	29	6	17	52	57	16	21
1987	33	44	12	40	48	27	21
1988	41	34	9	42	54	19	21
1989	27	16	12	48	48	13	19
1990	18	6	11	53	65	26	19
1991	11	9	15	45	58	21	18
1992	45	18	25	76	77	42	35

bouwing van het geformuleerde beleid en het treffen van adequate maatregelen om de depositie van stikstof en de verdroging terug te dringen.

- De (plotselinge) achteruitgang van de vitaliteit van de bomen wordt gezien als een min of meer "normale" fluctuatie als gevolg van droogte; als zodanig mag bij gunstiger weersomstandigheden weer een verbetering worden verwacht. Zorgwekkend is wel dat ondanks alle schommelingen sinds 1984 een geleidelijk dalende tendens waarneembaar is.

- De vitaliteitsinventarisatie geeft alleen een (vrij ruw) beeld van de vitaliteit van de bomen. Op grond van gegevens over o.a. de mycorrhiza, de korte vegetatie en de bodemchemie moeten worden aangenomen dat deze onderdelen van het bosesysteem gevoeliger zijn voor effecten van luchtverontreiniging en verdroging dan de bomen.

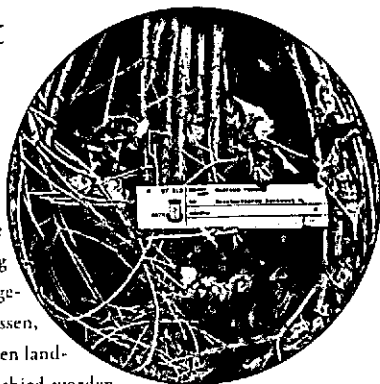
- De deskundigen benadrukken zonder uitzondering de noodzaak om het geformuleerde beleid ten aanzien van verzuring, vermessing en verdroging zonder

vertraging te realiseren.

Het onderkennen van lange termijn trends vormt een belangrijk argument voor het voortzetten van de vitaliteitsinventarisatie. De inventarisatie zou aangevuld kunnen worden met gegevens over de meer gevoelige componenten van het bosesysteem. Hiermee wordt niet alleen een beter beeld verkregen van de veranderingen maar wordt tevens meer inzicht verkregen in de oorzaken van de veranderingen.

Kwaliteit is te herkennen

Inbos Tonsel is uw erkende en veelzijdige bosbouwspecialist. Onze experts zorgen voor de ontwikkeling en uitvoering van plannen op het gebied van: landschapsinrichting, bossen, recreatiegebieden, natuurterreinen en landgoederen. Binnen dit brede werkgebied worden terecht hoge eisen gesteld aan het plantmateriaal. Daarom verzorgen wij de productie van bosplantsoen in eigen beheer. Onze hoge selectie-criteria binnen opstanden met aanbevolen herkomst garanderen een stabiele en constante kwaliteit van de eindopstand. Een kwaliteit die trouwens kenmerkend is voor de totale dienstverlening van Inbos Tonsel.

Inbos Tonsel BV is een onderdeel van de Groengroep Tonsel BV. Groengroep Tonsel bv is ruim 20 jaar een actieve en creatieve partner voor een grote groep uiteenlopende opdrachtgevers. Binnen de bedrijfsvoering worden hoge eisen gesteld aan kwaliteitszorg, milieuzorg en arbeidsomstandigheden. Groengroep Tonsel bv bestaat uit een aantal gespecialiseerde werkmaatschappijen: Hoveniersbedrijf Tonsel BV, Boomkwekerijen Tonsel BV, Inbos Tonsel BV, Tuin technisch adviesbureau Tonsel, Tuincentra Tonsel BV.

Binnen deze bedrijven zijn ruim 180 mensen werkzaam op het gebied van: *groenvoorzieningen (parken, plantsoenen, bedrijfssterreinen en tuinen) *spuit- en recreatieprojecten *bos- natuur- en landschapsbouw *ecologische- en milieukundige projecten *boomkwekerij en tuincentra.

INBOS TONSEL B.V.

UNIEK DOOR VEELZIJDIGHEID!

Horloseweg 10-12, 3845 LA Harderwijk, tel. 03417-59614, fax 03417-61034